

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมาคม สุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาคมวิชาชีพได้ริเริ่มจัดตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 (คณะกรรมการบริหารสมาคม ชุดที่ 6, 2528) โดยบุคคลในวงการพลศึกษา สุขศึกษาและสันทนาการ จากหลายสถาบันได้ริเริ่มก่อตั้งขึ้นมา ซึ่งนับว่าเป็นสมาคมวิชาชีพ สุขศึกษาพลศึกษา และสันทนาการ แห่งแรกของประเทศไทย

สมาคมแห่งนี้ ได้ดำเนินกิจการต่าง ๆ ในการส่งเสริมวิชาการทั้ง 3 แขนงวิชามานานถึง 30 ปี เป็นสมาคมทางวิชาการไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง และมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิก
2. ศึกษาและวิจัยสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ
3. ส่งเสริมและเผยแพร่สุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ
4. เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเพิ่มพูนความรู้ระหว่างสมาชิก
5. เป็นศูนย์กลางติดต่อและร่วมมือกับองค์การและสมาคมที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันทั้งในและนอกประเทศ
6. ส่งเสริมให้สมาชิกได้ดูงานหรือศึกษาวิชาสุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการทั้งในและนอกประเทศ (ข้อบังคับสมาคม, 2512)

สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทยถือว่าเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งของวิชาชีพเพราะว่าเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึง ความรัก ความสามัคคี และความเป็นปึกแผ่นในระหว่างผู้ร่วมอาชีพเดียวกัน ที่จะช่วยผดุงรักษาไว้ซึ่งวิชาชีพ ให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อที่จะทำหน้าที่ให้เป็นประโยชน์แก่มวลมนุษยชาติต่อไป

เมื่อมีการก่อตั้งสมาคมขึ้นมาแล้วจำเป็นต้องมีการพัฒนาสมาคมซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ดังที่ได้มีนักการศึกษากล่าวถึง การพัฒนาและการพัฒนาองค์กรไว้พอสรุปได้ดังนี้

จุมพล รอดคำดี (2532) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาว่า เป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ และการพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่หยุดนิ่ง

อรุณ รักธรรม (2523) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาองค์กรดูเหมือนว่าเป็นความพยายามที่จะผนึกกำลังความคิดระหว่างบรรดาสมาชิกขององค์กรในทุกระดับ ในด้านทัศนคติ ความชำนาญ ทัศนคติ พฤติกรรมกระบวนการในบทบาทระหว่างกัน อันจะเป็นประโยชน์แก่องค์กร ในการนำมาซึ่งความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ รวมถึงการแสวงหาทางปรับปรุงโครงสร้างขององค์กร ให้มีลักษณะสอดคล้องกับบรรยากาศของพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กร การพัฒนาองค์กรที่สำเร็จผลนั้น ย่อมนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในด้านบทบาท ทัศนคติ และพฤติกรรมของมนุษย์ในทางสังคมภายในองค์กร

ความหมายของการพัฒนาองค์กรนั้น มีผู้ได้ให้ความหมายไว้ ดังเช่น เบคฮาร์ด (Beckhard, 1969) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาองค์กร ว่า

1. เป็นความพยายามในการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแบบแผน
2. เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยส่วนรวมทั้งหมด
3. จะต้องเริ่มดำเนินการจากฝ่ายจัดการระดับสูง
4. เป็นการเพิ่มทุนประสิทธิผลและสุขภาพขององค์กร
5. โดยวิธีการสอดคล้องอย่างมีแบบแผน ในกระบวนการต่าง ๆ ภายในองค์กร

ซึ่งอาศัยผลของความรู้ที่ได้มาจากพฤติกรรมต่างๆ

ในการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงองค์กรใดก็ตาม ย่อมมีลักษณะหรือรูปแบบที่หลากหลาย เหมือนหรือแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม การพัฒนาองค์กรจะมีลักษณะ ดังที่ เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2529) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการพัฒนาองค์กรไว้ ดังนี้

1. เป็นการเปลี่ยนแปลงโดยมีการวางแผน
2. เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบเบ็ดเสร็จ
3. เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม
4. เป็นการเปลี่ยนแปลงระยะยาว
5. เป็นการร่วมมือของผู้ทำการเปลี่ยนแปลง
6. เน้นถึงวิธีการดำเนินงานและการวิจัยปฏิบัติการ

เบนนิส (Bennis, 1969 อ้างถึงใน เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ, 2529) กล่าวว่า การพัฒนาองค์กรคือ การตอบสนองอย่างหนึ่งต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นกลยุทธ์ทางการศึกษาที่มีความซับซ้อนอย่างหนึ่ง ที่มีความมุ่งมั่นที่จะทำการเปลี่ยนแปลง ความเชื่อ ทักษะคิดและโครงสร้างของสังคม เพื่อที่จะให้องค์กรนั้นสามารถปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ การตลาดและสิ่งท้าทายทั้งหลายและอัตราความซับซ้อนในการเปลี่ยนแปลง

เฟรนช์ และเบล (French and Bell, 1973 อ้างถึงใน เทพนม เมืองแมนและสวิง สุวรรณ, 2529) การพัฒนาองค์กรคือ แผนงานอันหนึ่งซึ่งเป็น ความพยายามระยะยาวที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรและความสามารถขององค์กร ที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยความรู้และทักษะคิดทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ มาประยุกต์ใช้

สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย เป็นสมาคมวิชาชีพสมาคมหนึ่งที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับวิชาการทางด้านสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ มาเป็นเวลานาน จนเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปเป็นอย่างดี มีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสมาคมมาแล้วหลายชุด แต่ละชุดก็ได้ทำหน้าที่ ในแต่ละระยะเวลาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จนเป็นผลดีแก่วิชาชีพทางด้านนี้ทั้งในอดีต และผ่านมาจนกระทั่งปัจจุบัน ดังที่ได้มีอดีตนายกสมาคมสุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการแห่งประเทศไทยหลายท่าน ได้กล่าวถึงสมาคมไว้ในแง่มุมมองต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

กอง วิสุทธารมณ (2508) กล่าวว่า

วิชาชีพของเราเหมือนกับวิชาชีพแขนงอื่นหากย่ออยู่กับที่ก็เหมือนกับเรากำลังถอยหลังสมาคมจะเจริญเป็นปีกแผ่นต่อไปในอนาคต เพื่อเป็นตัวแทนและเป็นปากเสียงแก่ผู้สนใจในอาชีพของเรา สมาคมนี้อาจตั้งอยู่ได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือ และเสียสละจากสมาชิกทุกท่าน ที่เต็มใจและพร้อมที่จะสนับสนุนและส่งเสริมสมาคม

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2520) กล่าวว่า

สมาคมแม้ว่าได้มีการก่อสร้างตนมาหลายปีแล้วก็ตาม แต่การดำเนินงานยังไม่เป็นผลเท่าที่ควร อันเนื่องจากมีอุปสรรคขวากหนามหลายอย่างหลายประการสมาคมมีความต้องการอย่างมาก ที่จะได้รับความช่วยเหลือผู้สนับสนุนด้วยคำแนะนำ ความร่วมมือหรืออื่น ๆ ทั้งด้านกำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด จากสมาชิกที่จะช่วยแนะแนวทางการพัฒนาสมาคม เพื่อให้สมาคมยืนหยัดและมีปีกแผ่น มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อจะได้เป็นศูนย์รวมทางวิชาการและความคิดของสมาชิกของวิชาชีพ

ถึงเวลาแล้วที่พวกเราทุกคน จะได้มาร่วมแรงร่วมใจกันปลูกต้นไม้ เพื่อจะได้เป็นเกียรติ เป็นศักดิ์ศรีอันสง่างามและเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเป็นปีกแผ่นของวิชาชีพของเราสักหนึ่งต้น ต้นไม้นี้ก็คือสมาคมสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการแห่งประเทศไทยในระยะแรกนี้ขณะนี้นั้นทั้งนี้เพราะว่าขาดการบำรุงรักษาและขาดการพรุนดินอย่างเพียงพอ ธรรมชาติจะเห็นต้นไม้ของท่านที่ได้ปลูกไว้นี้ ใด้ออกดอกออกผลสามารถเป็นที่ชื่นชม และสามารถนำผลไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป จงมาช่วยร่วมมือร่วมแรงและร่วมใจกัน ทนุบำรุงรักษาด้วยการรดน้ำ พรุนดิน ใส่ปุ๋ย ฉีดยาฆ่าแมลงหรืออื่น ๆ เป็นประจำและสม่ำเสมอต่อไป ถ้าพวกเราทุกคน ได้มีความรักและความสนใจดูแลต้นไม้ต้นนี้ ด้วยความจริงใจอย่างสม่ำเสมอชั่วระยะหนึ่งแล้ว ามันานต้นไม้ต้นนี้ ก็จะเป็นต้นไม้ที่แผ่กิ่งก้านสาขาออกดอก ออกผล สามารถเป็นที่ชื่นชมเป็นขวัญตา ขวัญใจแก่พวกเราในสาขาวิชาชีพ

พอง เกิดแก้ว (2532) กล่าวว่า

สมาคมสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการแห่งประเทศไทย เป็นสมาคมวิชาชีพ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาการ 3 สาขาและรวมไปถึงกิจการด้านกีฬาของชาติทุกระดับ ภารกิจสำคัญประการหนึ่งคือการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าเชิงวิชาการ เป็นศูนย์รวมพลังของความรู้ ความคิด ประสบการณ์และความพยายาม เพื่อที่จะบุกเบิกและแสวงหาแนวทางปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดในกิจการของชาติในด้านนี้ในสถานการณ์ปัจจุบันของวิชาการทางด้านสุศึกษา พลศึกษา และสันตนาการมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการเป็นอย่างมาก และเชื่อว่าในอนาคต คง จะเปลี่ยนรูปแบบไปอย่าง จึงจำเป็นต้องร่วมกันคิด เพื่อหาแนวทางใหม่ที่เหมาะสมในการดำเนินการ

ศิลป์ชัย สุวรรณชาติ (2532) กล่าวว่า

การส่งเสริมและพัฒนาการความรู้ทางวิชาการการสร้างความสำคัญของวิชาชีพทั้งการสร้าง ความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นในวิชาชีพของเราชาวสุศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ เป็นจุดหมายปลายทางที่เราปรารถนา ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยเราได้เปลี่ยนแปลงอย่างมาก ในสถานการณ์เช่นนี้ จุดหมายปลายทางของเราจึงค่อนข้างที่จะท้าทายด้วยความร่วมมือ ร่วมใจกันอย่างเต็มที่ วิชาชีพของเราที่จะเป็นหลักสำคัญ ในการพัฒนาประเทศต่อไป

สมาคมสุศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย เป็นสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์วิชาการทั้ง 3 สาขาและมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาการศึกษาของชาติทุกระดับ ภารกิจที่สำคัญของสมาคมคือการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการเป็นศูนย์รวมพลังของความรู้ งานวิจัย ประสบการณ์ และความมุ่งมั่นพยายามที่จะบุกเบิก และแสวงหาแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในวงการสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ จากการที่สมาคมได้ดำเนินการมาเป็นเวลานานแล้ว จึงน่าจะต้องมีการติดตาม

ประเมิณผล จากบรรดาสมาชิก เพราะสมาคมเป็นสมบัติของสมาชิกทุกคน สมาคมสุศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย จะดำรงอยู่อย่างมีความเป็นปึกแผ่น เป็นศูนย์รวมของวิชาการได้ ก็อยู่ที่ความร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกทุกคน เพื่อให้สมาคมสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการแห่งประเทศไทย มีความเจริญก้าวหน้า ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสมาคมสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการแห่งประเทศไทย เพื่อที่จะได้ทราบความคิดเห็นของสมาชิก อันจะเป็นแนวทางที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอ เพื่อให้สมาคมสามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การศึกษาเพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาสมาคมในครั้งนี้ จะนำไปสู่การพัฒนาของสมาคมสุศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทยในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาสมาคมสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการแห่งประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาสมาคม ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิก
- 1.2 ด้านการศึกษาและวิจัยวิชาสุศึกษา พลศึกษาและสันตนาการ
- 1.3 ด้านการส่งเสริมและเผยแพร่วิชาสุศึกษา พลศึกษาและ สันตนาการ
- 1.4 ด้านการเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ เพิ่มพูนความรู้ระหว่างสมาชิก
- 1.5 ด้านการเป็นศูนย์กลางติดต่อและร่วมมือกับองค์การและสมาคมที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันทั้งในและนอกประเทศ
- 1.6 ด้านการส่งเสริมให้สมาชิกได้ดูงานหรือศึกษาวิชาสุศึกษา พลศึกษา และสันตนาการทั้งในและนอกประเทศ

- 1.7 ด้านการจัดหา ส่งเสริมและจูงใจสมาชิกให้มาเป็นคณะกรรมการบริหารสมาคม
 - 1.8 ด้านการจัดหารายได้
 - 1.9 ด้านอื่น ๆ
2. กลุ่มประชากรเป็นสมาชิกของสมาคม จากการสำรวจครั้งล่าสุด วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2534

ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มประชากรให้ข้อมูลด้วยความจริงใจและเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

สมาคม หมายถึง สมาคม สุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นสมาคมวิชาชีพหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ทางวิชาการไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

สมาชิก หมายถึง ผู้มีสิทธิและมีส่วนร่วมในสมาคม ประกอบด้วยสมาชิกในประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. สมาชิกสามัญ ได้แก่ ผู้ที่มีวุฒิ ผู้สอนเคยสอนหรือทำงานเกี่ยวกับวิชาการทางสุขศึกษา พลศึกษา หรือสันทนาการ
2. สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ ผู้ที่มีความสนใจ และยินดีให้ความร่วมมือในกิจการของสมาคม
3. สมาชิกสมทบ ได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาวิชาสุขศึกษา พลศึกษาหรือสันทนาการ
4. สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ บุคคลผู้ทรงเกียรติ ทรงคุณวุฒิหรือมีอุปการคุณแก่สมาคมนี้ ซึ่งคณะกรรมการบริหารเสนอเชิญให้เป็นสมาชิก และได้รับมติเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการบริหารด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของกรรมการที่มาประชุม

การนำเสนอแนวทาง หมายถึง การแสดงถึงวิธีการหรือกระบวนการในการพัฒนาสมาคมในด้านต่าง ๆ ในรูปของความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิก ด้านการศึกษาและวิจัยวิชาสุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการ ด้านการส่งเสริมและเผยแพร่วิชาสุขศึกษาพลศึกษาและสันทนาการ ด้านการเป็นศูนย์กลาง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเพิ่มพูนความรู้ระหว่างสมาชิก ด้านการเป็นศูนย์กลางติดต่อและร่วมมือกับองค์กรและสมาคมที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันทั้งในและนอกประเทศ ด้านการส่งเสริมให้สมาชิกได้ดูงานหรือศึกษาวิชา สุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการทั้งในและนอกประเทศ ด้านการจัดหาส่งเสริมและจูงใจสมาชิกให้มาเป็นคณะกรรมการบริหารสมาคม ด้านการจัดหารายได้ และด้านอื่น ๆ

การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง วิธีการหรือกระบวนการในการดำเนินงานกิจการของสมาคมให้ดีและเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาสมาคมสุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการ แห่งประเทศไทย
2. เป็นข้อมูลสำหรับ คณะกรรมการบริหารสมาคมสุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการที่เข้ามาบริหารสมาคมในด้านนำไปใช้ในการพัฒนาสมาคมให้มีความเจริญก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาคม สุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทยในอนาคตต่อไป